Teitl: Cymdeithas Aml-Gred (aml-ffydd) Cymru

Teitlau	**Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru**	**Bywyd fel Mwslim yng Nghymru**	**Hindŵaeth yng Nghymru**
Rhesymeg	**YMWADIAD:** Mae'r Nodiadau i Athrawon wedi'u diweddaru er mwyn gallu defnyddio'r adnodd drwy Gwricwlwm i Gymru. Wedi dweud hynny, mae cynnwys yr erthyglau wedi'i archifo ac nid yw'r wybodaeth wedi'i diweddaru. Mae'r erthyglau yn cael eu cadw ar y wefan gan fod y cynnwys yn parhau i fod yn berthnasol i Gwricwlwm i Gymru: Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. **Pedwar diben 'Cwricwlwm i Gymru - Cwricwlwm am Oes'** **Drwy ddysgu Gymdeithas Aml-Gred (aml-ffydd) Cymru yn eu gwersi addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, bydd cyfleoedd i ddysgwyr ddatblygu yn:** • Ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n gallu egluro'r syniadau a'r cysyniadau maen nhw'n eu dysgu; • Unigolion iach a hyderus sydd â gwerthoedd cadarn ac sy'n sefydlu eu credoau ysbrydol a moesol; • Cyfranogwyr mentrus, creadigol sy'n rhoi o'u hegni a'u sgiliau er budd pobl eraill; • Dinasyddion moesol, dysgedig a fydd yn ymgysylltu â materion cyfoes yn seiliedig ar eu gwybodaeth a'u gwerthoedd. **Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn y Cwricwlwm i Gymru** **Drwy ddarllen a defnyddio'r erthyglau yn eu gwersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, caiff dysgwyr gyfleoedd i:** • Ymgysylltu â chwestiynau athronyddol a thyngedfennol, a'u harchwilio • Ymgymryd ag ymholiadau ac ymgysylltu â ffynonellau o ddoethineb ac athroniaethau • Datblygu a mynegi eu safbwyntiau dysgedig eu hunain • Defnyddio eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth am safbwyntiau byd-eang crefyddol a heb fod yn grefyddol i feddwl yn feirniadol am eu gwerthoedd eu hunain • Archwilio'r ffyrdd mae argyhoeddiadau athronyddol crefyddol a heb fod yn grefyddol wedi dylanwadu ar brofiad dynol drwy gydol hanes • Gwerthuso amrywiaeth o ffynonellau crefyddol a heb fod yn grefyddol a defnyddio tystiolaeth ohonynt i ymgysylltu â materion moesegol a moesol • Archwilio credoau ac arferion pobl yn eu cymuned, yng Nghymru ac yn y byd ehangach ac ymateb yn sensitif iddynt • Datblygu gwerthoedd cadarn a sefydlu eu credoau moesol a'u hysbrydolrwydd • Trafod eu persbectifau eu hunain a phersbectifau eraill, a myfyrio arnynt. •		

<table>
<tr><th>Teitlau</th><th>Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru</th><th>Bywyd fel Mwslim yng Nghymru</th><th>Hindŵaeth yng Nghymru</th></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Y lens Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg
Drwy ddarllen a defnyddio'r erthyglau yn eu gwersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, caiff dysgwyr gyfleoedd i archwilio amrywiaeth o gysyniadau yn ymwneud â Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg drwy'r is-lensys isod:
• Chwilio am ystyr a diben;
• Y byd naturiol a phethau byw;
• Hunaniaeth a pherthyn;
• Awdurdod a dylanwad;
• Perthnasoedd a chyfrifoldeb;
• Gwerthoedd a moeseg;
• Taith bywyd;

*Noder bod Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn cael eu pennu'n lleol drwy faes llafur cytunedig. Mae gan bob awdurdod lleol ei faes llafur cytunedig ei hun ar gyfer Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg y mae'n rhaid i ysgolion ei ystyried. Mae pob maes llafur sydd wedi'i gytuno wedi ystyried fframwaith y Cwricwlwm i Gymru a chanllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg y cyfeirir atynt uchod ac isod.

Dolenni Defnyddiol:
Canllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/designing-your-curriculum/#religion,-values-and-ethics-guidance
Canllawiau Dyniaethau Hwb - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities
Datganiadau o'r hyn sy'n bwysig - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/statements-of-what-matters/
Themâu Trawsgwricwlaidd - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/designing-your-curriculum/#cross-cutting-themes</td></tr>
<tr><td>Geirfa allweddol</td><td>LLAN - darn o dir, neu eglwys sy’n cael ei gysylltu gydag un o Gristnogion cynnar Cymru. Roedd y ‘saint’ hyn yn byw, yn gweithio, ac yn addoli ar y tir hwn, ac weithiau byddai wal yn amgylchynu’r darn tir.

SANT (SAINT/SEINTIAU) - yn y Testament</td><td>MOSG – adeilad Mwslimaidd ar gyfer gweddi ac addoliad.

CYMUNED – unrhyw grŵp o bobl sy’n rhannu pethau’n gyffredin.

HUNANIAETH – y ffordd mae person yn gweld ei hun o ran cefndir a pherthyn.</td><td>ERLEDIGAETH - Pobl yn cael eu trin yn annheg ac yn cael eu gyrru o’u cartrefi, eu swyddi a’u gwlad oherwydd eu bod yn perthyn i grŵp arbennig o ran crefydd neu hil.

CYFRIFIAD - Arolwg gan y llywodraeth o boblogaeth y wlad. Mae’n digwydd bob deg mlynedd.</td></tr>
</table>

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
	Newydd mae sant yn golygu person sydd wedi rhoi ei ffydd yn Iesu Grist. Mae hefyd yn cael ei ddefnyddio heddiw am berson sy'n byw, neu wedi byw, bywyd da iawn. Mae rhai Eglwysi Cristnogol yn canoneiddio pobl arbennig wedi iddynt farw, ac maen nhw'n cael eu hadnabod yn ffurfiol fel Sant e.e. Dewi Sant. UNIONGRED - teulu o Eglwysi Cristionogol sydd mewn cymuned â Phatriarch Caergystennin. Hefyd yn golygu dilyn dysgeidiaeth sy'n gywir a gwir. *Orthodox.* PABYDDOL - Yn perthyn i'r Eglwys Gatholig Rufeinig neu i'w dysgeidiaeth, ei chyfundrefn, ei harferion, ei defodau, a'i thraddodiadau, *Roman Catholic.* TESTAMENT NEWYDD - Mae'r Beibl wedi ei rannu yn ddwy – Yr Hen Destament sy'n disgrifio hanes Duw a'i bobl cyn i Iesu Grist ddod i'r byd, a'r Testament Newydd sy'n dweud hanes geni, bywyd, marwolaeth ac atgyfodiad Iesu, a hanes dilynwyr Iesu yn rhannu neges yr Iesu gydag eraill. LLYFR YR ACTAU - 5ed llyfr y Testament	EID - un o brif wyliau Islam i ddathlu cwblhau ympryd Ramadan. IMAM – arweinydd cymuned Islam.	FFOADUR - un sy'n gorfod ffoi o'i wlad i chwilio am ddiogelwch. Diogelwch DIARDDEL - anfon rhai o'u gwlad neu o'u swyddi BEICHIOG - disgwyl plentyn MANDIR - teml Hindŵaidd DIWYLLIANT - ffordd o fyw BHAJAN - yn llythrennol mae'n golygu 'rhannu' ac mae'n cyfeirio at unrhyw gân gyda thema grefyddol neu ysbrydol. KIRTAN - adrodd stori yn aml i gyfeiliant cerddoriaeth. ARATI - cynnig parch neu groeso i rywun arbennig.

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
	Newydd sy'n dweud hanes dilynwyr cynnar Iesu Grist, a beth ddigwyddodd ar ôl i Iesu adael y byd hwn. *Book of Acts* YR EGLWYS FORE - yr Eglwys Gristnogol yn nyddiau cynnar ei hanes. *Early Church* APSTOL - Y disgyblion a ddanfonodd Iesu i bregethu'r Efengyl. Person sy'n cael ei anfon fel cennad, negesydd, cenhadwr. *Apostle* DIFREINTIEDIG - dim yn mwynhau'r holl fanteision mae pobl eraill yn eu cael. U*nderprivilege.* SEFYDLU - rhoi cychwyn i rywbeth; gosod rhywbeth i fyny. DIWYGIAD PROTESTANNAIDD - Mudiad crefyddol yn yr 16ganrif a gychwynnwyd er mwyn diwygio (newid) athrawiaethau, trefn a defodau eglwys Rhufain, ond a arweiniodd at gychwyn Eglwys newydd. Nid yw Protestaniaid yn cydnabod y Pab. *Protestant Reformation*. MYNACH - Aelod gwrywaidd o gymdeithas grefyddol sy'n ymneilltuo ac yn addunedu i beidio priodi, byw mewn tlodi ac ufudd-dod.		

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
	Monk. ORDEINIO - Penodi, urddo (offeiriad, gweinidog). *To ordain*. OFFEIRIAD - person sydd wedi ei benodi a'i ordeinio i weinyddu sacramentau, arwain addoliad cyhoeddus, pregethu. Priest. GWEINYDDU - trefnu, gwneud gwaith papur angenrheidiol . *To administer.* UGAIN - 20 *Twenty* CAERGYSTENNIN - yr hen enw ar Istanbul, Twrci. Wedi 1054, pan rannodd yr Eglwys Gristnogol yn ddwy, daeth Caergystennin (Constantinople) yn ganolbwynt/ganolfan i'r Eglwys Uniongred. CYFLOGAETH - gwaith sy'n talu cyflog. *Employment* EICON - Delw neu ddarlun cysegredig o Iesu Grist, mam Iesu neu un o'r saint. Mae'r Eglwys Uniongred yn defnyddio eiconau fel cymorth i addoli a gweddïo. I*con* SANT IOAN CHRYSOTOM. 347 OC - 407 O.C. - Archesgob Caergystennin . Mae'n cael ei		

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
	adnabod fel un o arweinwyr (Tadau) yr Eglwys Fore. HYBU - Cryfhau, gwella, adfywio, rhoi hwb i. T*o promote.* OFFEREN DDWYFOL (EWCHARIST): Sacrament Swper yr Arglwydd, gwasanaeth y Cymun. Gwasanaeth pan mae Cristnogion yn cofio aberth Iesu Grist ar y Groes ac yn bwyta bara ac yn yfed gwin. ALLOR - lle/ bwrdd arbennig ble mae'r bara a'r gwin ar gyfer yr Ewcharist yn cael eu gosod, bwrdd y Cymun, *Altar.* CYSEGR - man arbennig o'r eglwys sydd wedi ei neilltuo i weddi ac addoliad Duw. *Sanctuary.* CENHEDLOEDD - pobl o wahanol wledydd. N*ations.* YMYLOL- ar ymyl bywyd, dim yn bwysig. *Marginal* HUNANIAETH - yr hyn sy'n gwneud ni'n wahanol fel cenedl i genhedloedd eraill. *Identity.*		

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
	CYMUNED - Cymdeithas, perthynas agos a chyfeillgar rhwng dau neu ragor o bersonau. *Communion.* BEDYDDIO - sacrament yn yr Eglwys Gristnogol pan mae person yn cyflwyno ei hun (neu pan mae plentyn yn cael ei gyflwyno) i Iesu Grist ac yn addunedu ei ddilyn a'i wasanaethu. Mae pobl yn cael eu bedyddio gyda dŵr - naill ai ychydig o ddŵr ar eu talcen, neu maen nhw'n cael eu trochi mewn pwll o ddŵr. *To baptize.*		
Geiriau chwilio	Y Tad Deiniol Eglwys Uniongred Diwygiad Protestannaidd Caergystennin Offeren Ddwyfol Sant / Saint / Seintiau Ewcharist Sgrin Eicon Blaenau Ffestiniog Eglwys Holl Saint Cymru	Allah Muhammad Mosg Imam Quran Cymuned Ramadan Eid	Cymru Cyfrifiad Teml Ffoadur Uganda Arlywydd Caerdydd Diwylliant Gwirfoddolwyr
Tasgau dosbarth	Tasgau estynedig sy'n gofyn i'r disgyblion i ddefnyddio'r 3 erthygl, cyfeirio at gredoau/dysgeidiaethau ac arferion crefyddol wrth ymateb i gwestiynau sylfaenol/crefyddol.		

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
Tasgau ymestynnol	• Edrychwch ar fap a dod o hyd i unrhyw le o fewn cylch o ddeg milltir i'r ysgol sy'n dechrau gyda'r gair Llan. Gwnewch restr o'r enwau. Dewiswch un a gwnewch ymchwil i fywyd y sant sy'n cael ei enwi yn yr enw. • Dynion yn unig sy'n cael gwasanaethu fel offeiriaid yn yr Eglwys Uniongred, ac mewn rhai Eglwysi eraill hefyd. **Neu** Mae gwisg arbennig gan Offeiriad yn yr Eglwys Uniongred, ac mewn eglwysi eraill (coler gron, gwisg laes etc.) • Ydych chi'n meddwl fod hyn yn help neu'n rhwystr i waith yr Eglwys heddiw? • Ceisiwch ddod o hyd i wybodaeth am Gaergystennin, ac ysgrifennu paragraff am ei hanes a'i phwysigrwydd o ran y ffydd Gristnogol.	• 'I'r sawl a fu yn yr Eisteddfod Genedlaethol yn y Bae yng Nghaerdydd mae'n ddiddorol nodi y bu cymuned o Fwslimiaid o Somalia ac Yemen yn ardal dociau Caerdydd ers dau gan mlynedd.' Ymchwiliwch i hanes y bobl yma a sut wnaeth eu cymuned ffurfio, datblygu a newid dros y blynyddoedd. • Pa fosg sydd agosaf at eich cartref chi? Beth am gysylltu â holi am hanes y gymuned Fwslimaidd sy'n gysylltiedig â'r lleoliad? • 'Rhaid sicrhau fod y syniad o aml-ddiwylliant yn gweithio yng Nghymru a gweddill gwledydd Prydain' Dyma sylw sawl gwleidydd ac eraill ar hyd y blynyddoedd – ond beth yw ystyr hynny? Gyda phartner neu mewn grŵp lluniwch ddadl **a)** dros gymathu (h.y. derbyn diwylliant a ffordd o fyw'r bobl o gwmpas); **b)** cadw hunaniaeth (ffordd o fyw a	• Ymchwiliwch ymhellach i hanes yr Asiad yn cael eu diarddel o Uganda. Dychmygwch yr un peth yn digwydd i chi a lluniwch flog yn crynhoi eich teimladau. • Pe baech yn gorfod gadael eich bro ar frys i fynd i wlad arall pa 10 peth fyddech yn mynd gyda chi a pham? • Trafodwch y problemau y gall grŵp lleiafrifol ei wynebu wrth geisio sefydlu mewn gwlad arall sydd â diwylliant a chrefydd cwbl wahanol. • Beth ellir ei wneud i leihau rhagfarn a chasineb ar sail hil neu grefydd? Ysgrifennwch erthygl yn cyflwyno eich syniadau. • Gwahoddwch aelod o gymuned leiafrifol i'r ysgol i drafod eu gobeithion ar gyfer y dyfodol a rhai o'r anawsterau maent yn eu hwynebu.

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
	• Ceisiwch ddylunio eicon fyddai'n help i chi i feddwl am Dduw neu i weddïo.	diwylliant a all fod yn wahanol iawn). Mae'n bosib bod ffordd ganol wrth gwrs! • Ewch ati i astudio un mosg arbennig. Gall hwn fod yn adeilad yng Nghymru neu du hwnt. Gellir llunio cynllun ohono a'i labelu, esbonio'r prif nodweddion, rhoi gwybodaeth am gefndir y lle a'r defnydd a wneir ohono heddiw. • 'Rwyf yn caru'r lle yma. Os ydych yn chwilio am le i weddïo, dyma fo. Mae'n le da i ymlacio a byddwn yn ei argymell i unrhyw un'. Dyma sylw un person am y mosg ym Mangor. Holwch bobl o'ch cwmpas yn cynnwys aelodau o'r teulu er mwyn casglu eu sylwadau am eu lle hwy o addoliad. • Lluniwch dudalen Facebook ar gyfer lle o addoliad. Rhaid ei wneud yn ddeniadol a diddorol er mwyn denu pobl y gymuned yno. • Edrychwch ar y darn byr yma ar Youtube. Mae'n sôn am Fwslimiaid Bangor yn helpu'r tlawd a'r digartref.	

Teitlau	Yr Eglwys Uniongred Yng Ngogledd Cymru	Bywyd fel Mwslim yng Nghymru	Hindŵaeth yng Nghymru
		Chwiliwch am enghreifftiau pellach o waith elusennol a wneir gan Fwslimiaid; e.e. trwy Islamic Relief/Cymorth Islamaidd. https://www.youtube.com/watch?v=wm5R4rZWSw4	
Adnoddau pellach			